

SLUTTRAPPORT

”Nasjonalt utviklingscenter for fangstbasert havbruk”

Innledning

Vesterålen Fiskeripark AS (VFP) har i flere år sammen med samarbeidspartnere i regionen arbeidet aktivt for å få etablert et kompetansesenter for levendefangst i Vesterålen. Det er gjennomført forstudie finansiert av LU og dette oppfølgingsprosjekt ble igangsatt med videre finansiering fra LU samt Villfiskforum (FHF) og Norges Råfisklag.

Prosjekt mål

1. Definere utviklingssenterets oppgaver og innhold.

Prosjekt rapporten fra forstudie peker på følgende områder som bør ligge under utviklingssenterets oppgaver:

- Markedsføring av næringen
- Opplæring av flåte og landindustri (kursing)
- Tilrettelegge (utvikle brukerhåndbok)
- Publisere prosjektresultater og forskningsresultater
- Informasjon, rådgivning og veiledning som kan bidra til å fremme fangstbasert havbruk.
- Kompetanse heving, gjennom opplæringsprogram

2. Ferdigstille søknader til finansierer av hovedprosjektet

Del mål to skal forberede søknader til finansierer av hovedprosjektet og lage en detaljert driftsplan for hovedprosjektet. Man tar sikte på at hovedprosjektet skal ha en tidsplan som går over 5 år. Dette arbeid vil rettes mot

Gjennomføring

Det er gjennomført en rekke aktiviteter for å få etablert kompetansetret. Vesterålen Fiskeripark AS leide inn Capia AS ved Dag Eivind Opstad og Arne E. Karlsen til å bistå arbeidet. De har et betydelig nettverk innenfor sjømatnæringen og god kompetanse på fangstbasert akvakultur.

I det videre arbeidet hadde man fokus på å nå beslutningstakere, direkte og indirekte for å få frem nødvendigheten av å etablere kompetansesenteret. Følgende aktiviteter gjennomført:

- 25.4. 2009 Møte med politisk rådg. til Helga Pedersen, Roger Ingebrigtsen
- 28.4.2009 Møte med politisk rådg. til Helga Pedersen, Roger Ingebrigtsen
- 6.6.2009 Møte med fiskeriminister Helga Pedersen med rådgivere Berger
- 19.6.2009 Møte i Havøysund med ordfører Inga-Lill Olsen, nærings sjef Edmund Mikkelsen og ledelsen i Tobø Fisk AS.
- 19.6.2009 Møte med Sintef – Fiskeri og Havbruk

Det var viktig å knytte en etablering av kompetansesenter inn mot regjeringens Ferskfiskstrategi som ble presentert på Husøya i august 2007. Videre har vi vist til at det å etablere kompetansesenter er meget vanlig innenfor andre sektorer som for eksempel helse og utdanning. Dette er også et viktig instrument for å desentralisere kompetanse.

Det ble ansett som viktig at slike kompetansemiljø etableres nært næringsaktørene. Vi har pekt på Myre og Havøysund som to miljøer som har satset særskilt på fangstbasert akvakultur.

Resultat

Fiskeri- og kystdepartementet ved statssekretær Vidar Ulriksen presenterte på årsmøtet til Nordland fylkes Fiskarlag 24.9.2009 nyheten om at man etablerer kompetansesenter for levendefangst hos Nofima Tromsø. I pressemeldingen heter det:

“Etableringa av kompetansesenteret for levandelagring er ei vidareføring av tiltaka i ferskfiskstrategien som vart lansert for to år sidan. Målet med ferskfiskstrategien er å leggje til rette for at dei naturlege fortrinna Noreg har, som tilgang på fersk råstoff og nærheit til marknadene, vert utnytta betre.”

Vesterålen Fiskeripark AS har med dette fått gjennomslag for å få etablert ”Kompetansesenter for levendefangst”. Senteret er lagt til det sterkeste FoU-miljøet innen fiskeri i Nord Norge, et miljø Fiskeriparken kjenner og har et godt samarbeid med. Vi forstår det slik at lokaliseringen til Nofima Tromsø, må betraktes som en anerkjennelse av dette miljøet sitt arbeidet med levendefangst.

Ad prosjektmål 1 – Definere utviklingssentrets oppgaver og innhold.

Vedlagt (A) følger Vesterålen Fiskeripark AS forslag til mandat (oppgaver og innhold). Dette er laget på bakgrunn av hva som vi anser er behovet i næringen samt at vi har studert mandat og arbeidsoppgaver til tilsvarende senter innenfor andre sektorer.

Ad prosjektmål 2 - Ferdigstille søknad til finansiering av hovedprosjekt

Denne delen av prosjektet falt bort ettersom beslutningen om å etablere senteret kom noe tidligere enn forventet samt at man har valgt å legge dette til Nofima. Vi har derimot brukt tid på å få klarhet i hva som ligger i vedtaket fra FGD samt hvordan Nofima har tenkt å følge dette opp. Se vedlegg B. Brev til NOFIMA fra Vesterålen Fiskeripark AS.

Økonomi

Regnskap for prosjektet Nasjonalt utviklingscenter for fangstbasert havbruk.

Post:	Bilag #	Sum
Innleid tjenester CAPIA AS	1	81750
Reisekostnader CAPIA AS	1	5038
Reisekostnader VFP AS	2	21181
Arbeide utført av VFPAS	3	69750
Diverse Prosjekt kostnader	4	2768
Sum prosjektkostnader		180487

Sluttord:

Vi er svært godt fornøyd med at man har fått gjennomslag på å etablere et kompetanssenter. Utfordringen videre er å få Nofima til å innrette arbeidet riktig, sette av tilstrekkelig med ressurser samt utfordre Nofima på å benytte næringsmiljøene og legge funksjoner nært brukerne.

Myre, 15. januar 2010

Svein Egil Stavem
Daglig leder

VEDLEGG A

MANDAT

Bakgrunn

Det nasjonale kompetansesenteret er etablert for å styrke levendefangst og fangstbasert akvakultur. Sentret skal være et nasjonalt ressurscenter. For å kunne utnytte vårt nasjonale fortrinn ved tilgang på ferskt råstoff, er det viktig å være i stand til å levere fisk av høy kvalitet jevnlig gjennom hele året. Kontinuerlig nærvær i markedet er viktig for å kunne høste av mulighetene som ligger i produksjon av fersk fisk. Fiskebestandenes vandringsmønster fører til at tilførselen av fersk hvitfisk er stor tidlig på året, men avtar utover høsten. Dette er en utfordring for de bedrifter i fiskeindustrien som ønsker å satse på helårige, stabile leveranser av ferske produkter. Derfor er det viktig å legge til rette for et jevnere fangstmønster eller på andre måter bedre fiskeindustriens tilgang på ferskt råstoff også i perioder hvor råstoffmangel er en flaskehals.

Levendefangst kan bidra til jevnere leveranser ved at fisken lagres levende til senere produksjon. I tillegg kan kvaliteten på råstoffet forbedres når fisken fanges og lagres levende. Fangstbasert havbruk krever investeringer i både fartøy og merder, og det stilles krav til restitusjon og mellomlagring.

Næringen har en langsiktig målsetting om at opptil 20 % av all torsk skal kunne landes levende, noe som for kystflåten del utgjør ca. 30 000 tonn per år.

Mandat

Senteret skal være et nasjonalt ressurscenter for levendefangst og fangstbasert akvakultur. Sentret skal være en støtte for de næringsutøverne som satser innenfor området; fiskere, mottak, oppdrettere, utstyrsleverandører samt fremme rammebetingelser for denne delen av fiskeri- og havbruksnæringen. Viktige aktører her vil være Norges Råfisklag, næringsorganisasjoner (FHL, Norges Fiskerilag, NSL, Norges Kystfiskerilag mfl), forskning, forvaltning, utdanning, politiske myndigheter og finansieringskilder.

Senteret skal samarbeide med relevante fagmiljø nasjonal og internasjonalt.

Presisering av mandatet

1. Hovedoppgaven til sentret er å utløse verdiskapningspotensialet på sjø og land gjennom å bidra til at flere fiskere, landindustri og andre næringsutøvere satser på levendefangst og fangstbasert akvakultur. Dette skal gjøres i nært samarbeid med næringen, myndigheter, forvaltning, FoU og utdanningssektoren.
2. Senteret skal bidra til samordning av ulike kompetanse og strategier i spenningsfeltet næring - forvaltning – FoU. Samtidig skal sentret se til at ulike bidragsyttere utveksler erfaring og samordning.
3. Senteret skal sammen med samarbeidspartnere utvikle kompetansehevede tiltak, kursing og arbeide med at ulike læresteder med fokus på næringen har dette som en naturlig del av læreplanen samt er med på å utvikle blant annet etter- og videreutdanningstiltak.
4. Senteret skal systematisere og informere om FoU innenfor fagfeltet samt annet faglig innhold. Senteret skal bygge opp et virtuelt bibliotek. Senteret skal dessuten informere om erfaringer fra nasjonalt og internasjonalt forsknings-, forsøks- og utviklingsarbeid innenfor fagfeltet. Det skal være fokus på at informasjonspredningen skal være elektronisk. Andre aktuelle tiltak er kurs, seminar, besøk ved senteret og materiellutvikling.
5. Senteret skal gi Fiskeri- og Kystdepartement, Fiskeridirektoratet og Mattilsynet råd når det gjelder områder innenfor fagfeltet, særlig innenfor regelverktutvikling.
6. Senteret skal etablere og utvikle kontakter og samarbeid med aktuelle nasjonalt, nordiske og internasjonale nettverk, organisasjoner og miljø.

Organisering

Senteret er organisert med hjemmel i Lov om xxxx og administrativt underlagt Nofima. Senteret er faglig underlagt Fiskeri- og kystdepartementet. Ansvar for den faglige oppfølgingen er delegert til Fiskeridirektoratet. Senteret vil samarbeide tett med næringen og legge ut funksjoner lokalt til relevante miljøer.

Senteret er organisert som en i selvstendig faglig enhet og styret i Nofima har således ikke ansvaret for, og råder heller ikke over, den faglige delen av virksomheten.

Senteret blir ledet av en senterleder med faglig og administrativt ansvar for den daglige ledelsen av virksomheten.

Fiskeridirektoratet skal godkjenne årsplaner, budsjett og økonomi, motta rapport, og følge opp arbeidet til senteret. Fiskeridirektoratet er delegert ansvaret for eventuelle endringer av avtaler.

Senteret skal opprette et faglig råd. Fagrådet skal være et rådgivende organ.

Fagrådet består av x medlemmer og er satt sammen av medlemmer som speiler de ulike arbeidsområdene til senteret, og som representerer bredden i virksomheten til senteret.

Fagrådet har fått følgende mandat:

"Fagrådet skal være et rådgivende organ for senteret, og det skal fungere som en drøftingsarena i forbindelse med planlegging av oppgavene og arbeidet til senteret framover. Fagrådet skal bidra i utviklingen av fireårige strategiplaner og handlingsplaner for hvert år. Samtidig vil fagrådet ha ei viktig oppgave med å identifisere og tilrå fagpolitiske utfordringer".

Fagrådet utnevnes for en periode på fire år og vil ha møte to (minimum) ganger i året.